

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi saaristolaiksi

Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntojanne luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle saaristolaiksi sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi saaristoasiain neuvottelukunnasta.

Tausta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi saaristolaki. Voimassa oleva laki saariston kehityksen edistämisestä kumottaisiin. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan Vahva ja välittävä Suomi sisältyy kirjaus saaristolain päivittämisestä.

Esityksen tavoitteena on edistää saariston elinvoimaa ja vastata muuttuneeseen toimintaympäristöön saaristossa ja yhteiskunnassa. Ehdotetussa laissa säädettäisiin kuntien ja hyvinvointialueiden velvollisuudesta huolehtia siitä, että saariston vakituisilla asukkailla on käytettävissään palvelut saariston erityisolot huomioon ottaen sekä siitä, että saariston elinvoiman kehitys ja erityispiirteet otetaan huomioon saaristoa koskevassa päätöksenteossa. Laissa ehdotetaan säädettäväksi myös, että saariston erityisolosuhteet on otettava huomioon tuen tarvetta lisäävänä tekijänä muun lainsäädännön tukitoimien suunnittelussa ja kohdennuksessa.

Laissa ehdotetaan säädettäväksi valtion velvollisuudesta huolehtia yhteysalusliikenteen järjestämisestä niin, että ulko- ja välisaaristossa olisi käytettävissä vakituisen asumisen kannalta välttämättömät palvelut. Palveluiden olisi oltava joustavat sekä maksuttomat tai hinnaltaan kohtuulliset. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi yhteysalusliikenteen varautumisvelvollisuudesta. Yhteysalusliikenteen palveluntuottajan olisi varauduttava normaaliolojen häiriötilanteisiin sekä valmiuslaissa tarkoitettuihin poikkeusoloihin ja huolehdittava toiminnan jatkumisesta niiden aikana.

Lisäksi laissa ehdotetaan säädettäväksi, että saaristoa ja siihen kuuluvia vesialueita koskevissa alueidenkäyttölain mukaisissa kaavoissa ja muissa suunnitelmissa on otettava huomioon saaristolaissa säädetyt tavoitteet. Laissa ehdotetaan säädettäväksi myös avustuksesta saariston luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön hoitoon. Elinvoimakeskukset myöntäisivät avustuksen hakemuksesta valtion talousarvion rajoissa valtionavustuslain mukaisena valtionavustuksena.

Laissa ehdotetaan säädettäväksi lisäksi valtioneuvoston velvollisuudesta saattaa eduskunta

ajan tasalle antamalla eduskunnalle saariston tilanne- ja kehityskuva. Lisäksi laissa ehdotetaan säädettäväksi parlamentaarista saaristoasian neuvottelukunnasta, jonka valtioneuvosto asettaisi. Maa- ja metsätalousministeriö vastaisi tilanne- ja kehityskuvan valmistelusta, ja saaristoasian neuvottelukunta toimisi maa- ja metsätalousministeriön yhteydessä. Laissa ehdotetaan säädettäväksi kuitenkin myös siitä, että saaristopolitiikan toteutus ja seuranta kuuluisivat toimialallaan kullekin ministeriölle.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan pääosin 1.1.2027.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/10343/2024.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.mmm@gov.fi tai postitse osoitteeseen maa- ja metsätalousministeriö, PL 30, 00023 VALTIONEUVESTO. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asiannumero VN/10343/2024. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus MMM025:00/2024). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasyistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään antamaan viimeistään 14.4.2026.

Valmistelijat

Johtava asiantuntija Elina Auri
+358 295 162 041
etunimi.sukunimi@gov.fi

Hallitussihteeri Noora Herranen
+358 295 162 336
etunimi.sukunimi@gov.fi

Asiantuntija Eleanoora Toivanen
+ 358 295 162 018
etunimi.sukunimi@gov.fi

Linkit

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/9b9ea8fc-a911-4349-b610-2f682464848c> - Arvio saaristolain päivittämistarpeesta (Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2023:14)

<https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM025:00/2024> - Hankkeen tiedot, työryhmän pöytäkirjat sekä vaikutusarvioinnit / Information om lagstiftningsprojektet, arbetsgruppets protokoll och konsekvensbedömningarna

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/aeb04eb0-a140-4a24-a1ff-f79bfb58f69d> - Bedömning om behovet av att uppdatera skärgårdslagen (Jord- och skogsbruksministeriets publikationer 2023:14)

Liitteet:

[HE_Saaristolaki_lausunnoille_030326.pdf](#)

[Regeringens proposition till riksdagen med förslag till skärgårdslag.pdf](#)

[Valtioneuvoston asetus saaristoasiain neuvottelukunnasta.pdf](#)

[Muistio_valtioneuvoston asetus saaristoasiain neuvottelukunnasta.pdf](#)

[Statsrådets förordning om skärgårdsdelegationen.pdf](#)

[Statsrådets förordning om skärgårdsdelegationen_promemoria.pdf](#)

Jakelu:

Aktion Österbotten r.f.
Asikkala
Enonkoski
Espoo
Eteläisen maaseudun osaajat EMO ry
Etelä-Karjalan hyvinvointialue

Etelä-Karjalan Kärki-LEADER ry
Etelä-Karjalan liitto
Etelä-Savon hyvinvointialue
Etelä-Savon maakuntaliitto
Finferries
Finlands öar, Suomen saaret, FÖSS
Hailuoto
Helsinki
Hirvensalmi
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
I samma båt - samassa veneessä rf. r.y.
Inkoo
Itä-Suomen EVK
Itä-Uusimaan hyvinvointialue
Joutsa
Juuka
Jyväskylä
JyväSRiihi ry.
Kaakkois-Suomen EVK
Kaarina
Kainuun hyvinvointialue
Kehittämisyhdistys Kalakukko ry
Kehittämisyhdistys Mansikka
Kehittämisyhdistys SILMU ry
Kemiönsaari
Keski-Karjalan Jetina
Keski-Suomen EVK
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Suomen liitto
Kirkkonummi
Kitee
Kivijärvi
Kotka
Kuhmoinen
Kuopio
Kustavi
Kymenlaakson liitto
Lapin hyvinvointialue
Leader Joensuun seutu
Leader Karhuseutu
Leader Pyhäjärvisseutu
Leader Ravakka
Leader Sepra
Lieksa
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liperi
Lounais-Suomen EVK
Loviisa
Luhanka
Luoto
Länsi-Saimaan Kehitys

Länsi-Uusimaan hyvinvointialue
Maalahti
Maaseutukehitys ry
Maaseutupolitiikan neuvosto MANE
Metsähallitus
Mikkeli
Museovirasto
Mustasaari
Naantali
Nouseva Rannikkoseutu ry
Närpiö
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulujärvi LEADER ry
Parainen
Parikkala
Pidä Saaristo Siistinä ry
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pirkanmaan liitto
Pohjanmaan EVK
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan liitto
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Suomen EVK
Pomoväst
Pori
Porvoo
Puolustusministeriö
Puumala
Pyhtää
Päijänne-Leader ry
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Päijät-Hämeen liitto
Raasepori
Ruokolahti
Rääkkylä
Saaristoasiain neuvottelukunta SANK
Saaristomeren biosfäärialue
Salo
Satakunnan hyvinvointialue
Satakuntaliitto
Savonlinna
SavonLuotsi
Sipoo
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö

Sulkava
Suomen Kuntaliitto
Suomen Kylät ry
Taipalsaari
Taivassalo
Tervo
Traficom
Työ- ja elinkeinoministeriö
Uudenmaan EVK
Uudenmaan liitto
Uusikaupunki
Vaala
Vaara-Karjalan Leader
Valtiovarainministeriö
Vapaa-ajan asukkaiden liitto
Varsin Hyvä ry
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Varsinais-Suomen liitto
Veej'jakaja
Vesuri-ryhmä ry
Viisari ry
Vöyri
Ykkösakseli
Ympäristöministeriö

Lausunnonantajan lausunto

Yhteenveto kommentteistanne lausuntokoosteen laatimista varten

Komenttinne 1–2 §:ään sekä niiden perusteluihin

Komenttinne 3–6 §:ään sekä niiden perusteluihin

Komenttinne 7–8 §:ään sekä niiden perusteluihin

Komenttinne 9–10 §:ään sekä niiden perusteluihin

Komenttinne 11–12 §:ään sekä niiden perusteluihin

Komenttinne 13–14 §:ään sekä niiden perusteluihin

Komenttinne vaikutuksista (luku 4.2 Pääasialliset vaikutukset)

Komenttinne yleisperusteluista (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)

Komenttinne saaristoasian neuvottelukuntaa koskevasta valtioneuvoston asetusluonnoksesta

Hirvonen Ahti
Maa- ja metsätalousministeriö

Herranen Noora
Maa- ja metsätalousministeriö